

SXEDIO.76Z

18.10.1931: ΜΑΖΙΚΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΥΛΩΝΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΑΛΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ

Στις **17** Οκτωβρίου **1931** ο Μητροπολίτης Κιτίου και βουλευτής Νικόδημος Μυλωνάς μετά την υποβολή παραίτησης του προς τον Κυβερνήτη Σερ Ρόναλντ Στορρς, έφυγε από τη Λευκωσία και κατευθύνθηκε στη Μητρόπολη του στη Λάρνακα. (Την περίοδο αυτή η Μητρόπολη Κιτίου είχε μητροπολιτικές έδρες στη Λάρνακα και τη Λεμεσό γιατί ο διαχωρισμός σε Μητροπόλεις Λεμεσού και Κιτίου έγινε μετά από πολλές δεκαετίες).

Εμεινε εκεί όλο το βράδυ ξάγρυπνος, αλλά φρόντισε όπως αντίγραφο του διαγγέλματος του να τοποθετηθεί και κάτω από την πόρτα του παραιτηθέντος στελέχους της Πολιτικής Οργάνωσης Μ.Γ. Νικολαΐδη που θα ήταν ο κύριος ομιλητής την επομένη στο προγραμματισμένο συλλαλητήριο που οργανωνόταν στη Λευκωσία και με το οποίο θα καταδίκάζαν την άρνηση του να μη παραιτηθεί.

Μόλις πήρε το διάγγελμα του Νικόδημου Μυλωνά ο Νικολαΐδης άλλαξε στάση και διάθεση έναντι του. Το συλλαλητήριο θα γινόταν, αλλά αντί να τον καταδίκασε θα εξυμνούσε τώρα την απόφαση του.

Αφηγήθηκε ο Νικολαΐδης στον Κ. Α. Κωνσταντινίδη αργότερα **16** χρόνια μετά, το **1947** στο αφήγημά του που δημοσίευσε στον Κυπριακό Φύλακα (**74η** συνέχεια) για την εξέγερση του **1931**:

"Διεμήνυσα εις τον Δεσπότην ότι η συγκέντρωσις θα εγένετο, αλλά η ομιλία μου θα περιστρέφετο πλέον περί το διάγγελμα της Πανιερότητος και την δημιουργουμένην με αυτό νέαν κατάστασιν, προς την οποίαν ο Κυπριακός λαός είχε πλέον καθήκον να συμμορφωθή. Εις την επιστολήν μου επρόσθετα ότι μέλη της Εθνικής Νεολαίας θα εστέλλοντο με την ελληνικήν σημαίαν διά να καλέσουν

την σεβασμιότητα του να παραστή εις την συγκέντρωσιν και να ομιλήση εις αυτήν, καθώς θα έκαμνα κι εγώ".

(Μεταγλώττιση)

"Διαμήνυσα στο Δεσπότη ότι η συγκέντρωση θα γινόταν, αλλά η ομιλία μου θα περιστρεφόταν πλέον γύρω από το διάγγελμα της Πανιερότητος και τη νέα κατάσταση που δημιουργείται με αυτό, προς την οποία ο Κυπριακός λαός είχε πλέον καθήκο να συμμορφωθεί. Στην επιστολή μου πρόσθετα ότι μέλη της Εθνικής Νεολαίας θα στέλλονταν με την ελληνική σημαία για να καλέσουν τη σεβασμιότητα του να παραστεί στη συγκέντρωση και να ομιλήσει σε αυτή, καθώς θα έκαμνα κι εγώ".

Πραγματικά την επομένη **400** νέοι πήγαν στη Μητρόπολη για να συνοδεύσουν το Μητροπολίτη Κιτίου με σημαίες στο χώρο του συλλαλητηρίου για να εξάρουν την ενέργεια του να παραιτηθεί. Οι παρευρεθέντες τον υποδέχθηκαν ως ήρωα.

Ο Νικολαΐδης που είχε ετοιμάσει λόγο με τον οποίο θα καυτηρίαζε τη στάση του Νικόδημου Μυλωνά δεν εύρισκε τώρα λόγια για να τον επαινέσει. Είπε:

" Είμαι εις την ευχάριστον θέσιν να σας αναγγείλω ότι ο Άγιος Κιτίου και βουλευτής Λευκάρων παρητήθη από το ψευδοαξίωμα εις το περιβόητον Νομοθετικόν Συμβούλιον και εκήρυξε την επανάστασιν και ανυπακοήν εις τους νόμους με εμπνευσμένον και τολμηρόν διάγγελμα, το οποίον έχει ήδη κυκλοφορήσει εις όλην την Κύπρον. Η κατάστασις λοιπόν μεταβάλλεται τελείως. Και αντί επικρίσεων κατά της αστόχου πολιτικής της μη παραιτήσεως, την οποίαν είχαμεν υπόψιν και εις την οποίαν επροβαίναμεν σύμφωνα με τον σκοπόν διά τον οποίον η ενθουσιώδης Εθνική Νεολαία της Λάρνακος είχε προκαλέσει την συγκέντρωσιν αυτήν και εμού έκαμε την τιμήν να με καλέση, όπως ομιλήσω προς τον λαόν, έχω να απευθύνω

επαίνους και συγχαρητήρια προς τον σεβαστόν μου ιεράρχην, ο οποίος είχε την ισχυράν πρωτοβουλίαν να ανατρέψη την κατάστασιν της αβουλίας και απραξίας και να υψώση το λάβαρον του πολιτικού αγώνος διά την ένωσιν με το διάγγελμά του. Η χειρονομία του Αγίου Κιτίου είναι υψηλή και η σημασία της, ως προς το εθνικόν μέλλον της νήσου μεγάλη".

(Μεταγλώττιση)

" Είμαι στην ευχάριστη θέση να σας αναγγείλω ότι ο Άγιος Κιτίου και βουλευτής Λευκάρων παραιτήθηκε από το ψευδοαξίωμα στο περιβόητο Νομοθετικό Συμβούλιο και κήρυξε την επανάσταση και ανυπακοή στους νόμους με εμπνευσμένο και τολμηρό διάγγελμα, το οποίο έχει ήδη κυκλοφορήσει σε όλη την Κύπρο. Η κατάσταση λοιπόν μεταβάλλεται τελείως. Και αντί για επικρίσεις κατά της άστοχης πολιτικής της μη παραίτησης, την οποία είχαμε υπόψη και στην οποία προβαίναμε σύμφωνα με τον σκοπό για τον οποίο η ενθουσιώδης Εθνική Νεολαία της Λάρνακας είχε προκαλέσει τη συγκέντρωση αυτή και μου έκαμε την τιμή να με καλέσει, να μιλήσω προς το λαό, έχω να απευθύνω επαίνους και συγχαρητήρια προς το σεβαστό μου ιεράρχη, ο οποίος είχε την ισχυρή πρωτοβουλία να ανατρέψει την κατάσταση της αβουλίας και απραξίας και να υψώσει το λάβαρο του πολιτικού αγώνα για την ένωση με το διάγγελμά του. Η χειρονομία του Αγίου Κιτίου είναι ψηλή και η σημασία της, ως προς το εθνικό μέλλον της νήσου μεγάλη".

Ο Νικόδημος Μυλωνάς δεν έμεινε αδρανής. Υπό τα χειροκροτήματα του λαού ανέβηκε στο βήμα και με μια παλμώδη ομιλία χαρακτήρισε το Νομοθετικό Συμβούλιο ως "νόθο" και "παρωδία Βουλής".

Είπε ο Νικόδημος Μυλωνάς:

"Έλληνες αδελφοί,

Εις τον ίδιον ακριβώς χώρον, όπου ευρισκόμεθα τώρα, πριν έξι χρόνια ο λαός της Λάρνακας με

υποδέχεται, όταν κατέβαινα από τα Λεύκαρα ως βουλευτής του διαμερίσματος, κατόπιν της ετυμηγορίας των εκλογέων. Τώρα ευρίσκομαι εις τον ίδιον χώρον υπό εντελώς διαφόρους περιστάσεις. Καλούμαι από την συνείδησιν μου να αναφέρω τον λόγον διά τον οποίον έχω παραιτηθή από το βουλευτικόν αξίωμα. Εισήλθον εις το Νομοθετικόν με όλην την αγαθήν, διάθεσιν να εργασθώ διά την δούλην αυτήν Πατρίδα μας. Και εκοπίασα, εμόχθησα και αγρύπνησα διά να μελετώ τα προβλήματα του τόπου και να συγκεντρώνω επιχειρήματα, τα οποία να χρησιμοποιώ εις το Νομοθετικόν εναντίον των λανθασμένων μέτρων της Κυβερνήσεως, η οποία αποβλέπει κατά κανόνα εις το ιδικόν της συμφέρον και όχι της Κύπρου τα πραγματικά συμφέροντα. Μολονότι πάντοτε υπώπτευα ότι τίποτε το καλό δεν θα μπορούσε να γίνη εις σώμα, το οποίον, κάθε άλλο παρά Κοινοβουλευτικόν ήτο. Παρωδία Βουλής και τίποτε άλλο. Και τα γεγονότα ήρχοντο αλλεπάλληλα για να δικαιώσουν τους φόβους μου και να αποδείξουν εύλογες τες μεγάλες ανησυχίες μου. Εις όλον το διάστημα της παραμονής μου εις το Νομοθετικόν αντελήφθην καθαρά ότι μέσα εις το νόθον εκείνο βουλευτήριον δεν μπορεί να γίνη τίποτε καλόν διά τον τόπον, όσην προσπάθειαν και αν καταβάλη η αντιπροσωπεία του ελληνικού λαού, της οποίας η φωνή πνίγεται εκεί μέσα με την σκόπιμην σύνθεσιν του Νομοθετικού".

(Μεταγλώττιση)

"Έλληνες αδελφοί,

Στον ίδιο ακριβώς χώρο, όπου βρισκόμαστε τώρα, πριν έξη χρόνια ο λαός της Λάρνακας με υποδεχόταν, όταν κατέβαινα από τα Λεύκαρα ως βουλευτής του διαμερίσματος, ύστερα από την ετυμηγορία των εκλογέων. Τώρα βρίσκομαι στον ίδιο χώρο υπό εντελώς διάφορες περιστάσεις. Καλούμαι από τη συνείδησή μου να αναφέρω το λόγο για τον οποίο

έχω παραιτηθεί από το βουλευτικό αξίωμα. Εισήλθα στο Νομοθετικό με όλη την αγαθή, διάθεση να εργασθώ για τη δούλη αυτή Πατρίδα μας. Και κοπίασα, μόχθησα και αγρύπνησα για να μελετώ τα προβλήματα του τόπου και να συγκεντρώνω επιχειρήματα, τα οποία να χρησιμοποιώ στο Νομοθετικό εναντίον των λανθασμένων μέτρων της Κυβέρνησης, η οποία αποβλέπει κατά κανόνα στο δικό της συμφέρον και όχι της Κύπρου τα πραγματικά συμφέροντα. Μολονότι πάντοτε υποπευόμουν ότι τίποτε το καλό δεν θα μπορούσε να γίνει σε σώμα, το οποίο, κάθε άλλο παρά Κοινοβουλευτικό ήτο. Παρωδία Βουλής και τίποτε άλλο. Και τα γεγονότα ερχόντουσαν αλληπάλληλα για να δικαιώσουν τους φόβους μου και να αποδείξουν εύλογες τες μεγάλες ανησυχίες μου. Σε όλο το διάστημα της παραμονής μου στο Νομοθετικό αντιλήφθηκα καθαρά ότι μέσα στο νόθο εκείνο βουλευτήριο δεν μπορεί να γίνει τίποτε καλό για τον τόπο, όση προσπάθεια και αν καταβάλει η αντιπροσωπεία του ελληνικού λαού, της οποίας η φωνή πνίγεται εκεί μέσα με τη σκόπιμη σύνθεση του Νομοθετικού".

Οι παρευρεθέντες χειροκρότησαν το Δεσπότη τους με την καρδιά τους και σαν τέλειωσε όλοι μαζί οργάνωσαν διαδήλωση στους δρόμους της πόλης.

Μέσα σε δυο μέρες ο Κιτίου άλλαξε άρδην την κατάσταση με την απόφαση του να παραιτηθεί και τίθετο επικεφαλής του αγώνα καθώς οι άλλοι βουλευτές παρέμεναν στις θέσεις τους εκτεθειμένοι στην απαίτηση του κυπριακού λαού να παραιτηθούν.

Εκτεθειμένοι έμεναν επίσης και οι κύκλοι της Κερύνειας κυρίως που πρόσκειντο στο Μητροπολίτη Κερύνειας και ενδεχόμενο αντίπαλο του Κιτίου σε μελλοντικές αρχιεπισκοπικές εκλογές, οι οποίοι προσπαθούσαν να αναδιοργανώσουν την Εθνική Οργάνωση ιδρύοντας μια νέα πιο μαχητική και ριζοσπαστική, την ΕΡΕΚ

Έτσι ενώ ο Κιτίου γινόταν δεκτός με

επευφημίες στη Λάρνακα, στη Λευκωσία κυκλοφορούσε το ιδρυτικό έγγραφο της νέας οργάνωσης που πήρε τώρα την ονομασία Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση Κύπρου (ΕΡΕΚ) της οποίας στόχος ήταν η επιδίωξη με φανατισμό της Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.